

Speendiarree

RISICO CHECKLIST

Elanco[™]

Alstublieft aanvinken welke van de 3 opties op uw bedrijf het meest van toepassing is. Op basis van uw score ontdekt u de aanbevelingen voor uw bedrijf. Samen met uw dierenarts kan er dan een actieplan gemaakt worden.

Datum:

Naam varkensbedrijf:

1. KRAAMSTALMANAGEMENT

A	Biestopname in de eerste uren na de geboorte zorgt voor een voldoende passieve immuniteit bij de big. Bij grotere tomen kan de biestopname verhoogd worden door toepassing van de split-suckling techniek.	
	Eerstgeboren 6-8 biggen bij alle tomen worden via split-suckling minstens 2 x gedurende 2-4 h afgezonderd voor goede biestverdeling.	☐
	Eerstgeboren 6-8 biggen bij meerdere worpszeugen worden via split-suckling minstens 1x gedurende 2-4 h afgezonderd voor goede biestverdeling.	☐
	Split-suckling wordt op mijn bedrijf zelden of nooit toegepast.	☐
B	Bij biestopname worden niet alleen antistoffen maar ook bepaalde immuuncellen overgedragen tussen zeugen en biggen. Daarom kunnen biggen pas na minimaal 12 h zogen bij hun eigen moeder verlegd worden naar een andere zeug.	
	Verlegstrategieën houden rekening met minstens 24 h biestopname bij de eigen zeug.	☐
	Biggen worden tussen 12-24 h na geboorte van de eigen zeug verlegd.	☐
	We houden op het bedrijf geen rekening met een minimale tijdsduur voor biestopname van de eigen zeug.	☐
C	Een goede voederopname voor het spenen is van belang bij de ontwikkeling en voorbereiding van de darm en de verteringsprocessen bij het spenen. Een minimale voederhoeveelheid is hierin van cruciaal belang.	
	Mijn biggen nemen > 500 g voeder op voor het spenen.	☐
	Mijn biggen nemen tussen 250-500 g voeder op voor het spenen.	☐
	Mijn biggen nemen < 250 g voeder op voor het spenen.	☐
D	De opname van vast voeder en de vertering worden beter naarmate de big ouder is. Biggen die later gespeend worden hebben minder risico op speendiarree door een betere ontwikkeling van het maagdarmkanaal en de verteringsprocessen.	
	Speenleeftijd op het bedrijf is gemiddeld > 25 d.	☐
	Speenleeftijd op het bedrijf is gemiddeld tussen 21-25 d.	☐
	Speenleeftijd op het bedrijf is gemiddeld < 21 d.	☐
E	Speenstress wordt veroorzaakt door de vele veranderingen rondom het moment van spenen. Het verplaatsen van de biggen moet zo snel mogelijk gedaan worden.	
	Mijn biggen blijven nog enkele dagen ter plaatse in de kraamstal na het spenen.	☐
	De verplaatsing vanuit kraamstal naar biggenbatterij duurt < 30 min.	☐
	De verplaatsing vanuit kraamstal naar biggenbatterij duurt > 30 min.	☐
F	Speenstress wordt veroorzaakt door de vele veranderingen rondom het moment van spenen. Het bij elkaar houden van tomen is gunstig zowel naar speenstress als naar dierziektespreiding toe.	
	Bij het spenen blijven de tomen 1 op 1 samen.	☐
	Bij het spenen wordt zo minimaal mogelijk gemengd. Enkele tomen (max. 3 tomen) worden bij elkaar gezet in de biggenbatterij.	☐
	Bij het spenen wordt veelvuldig en uitgebreid gemengd om de biggen te sorteren op grootte, geslacht of andere selectiecriteria.	☐

Score kraamstalmanagement

Reset pagina

groen

oranje

rood

Datum:

Naam varkensbedrijf:

2. SPEENMANAGEMENT HUISVESTING

G	Bezettingsdichtheid is een belangrijke parameter in de beheersing van de ziektedruk in de biggenbatterij. Naast een wettelijke norm op de bezettingsdichtheid kan ook een optimale norm gehandhaafd worden.	
	Biggen worden opgelegd naar maximaal comfort en ruimte (> 0,4 m ² per big).	○
	Biggen worden worden ruimer dan de minimale norm opgelegd (0,3 – 0,4 m ² per big).	○
	Biggen worden op maximale dichtheid (0,3 m ² per big) opgelegd.	○
H	Biosecurity is cruciaal om insleep en versleping van ziekten op het varkensbedrijf te beperken/voorkomen. Externe biosecurity houdt een aantal belangrijke elementen in: ingangprotocol (met evt. douche), bedrijfskledij en laarzen, handhygiëne.	
	Externe biosecurity is 100% in orde.	○
	Externe biosecurity klopt voor het grootste deel op enkele details na (≈ 80%).	○
	Externe biosecurity is voor verbetering vatbaar, maar momenteel geen topprioriteit.	○
I	Biosecurity is cruciaal om insleep en versleping van ziekten op het varkensbedrijf te beperken/voorkomen. Interne biosecurity houdt een aantal belangrijke elementen in: duidelijke looplijnen, jong > oud, dagelijkse overallhygiëne, laarzenhygiëne, geen dieren terugleggen.	
	Interne biosecurity is 100% in orde.	○
	Interne biosecurity klopt voor het grootste deel op enkele details na (≈ 80%).	○
	Interne biosecurity is voor verbetering vatbaar, maar momenteel geen topprioriteit.	○
J	Gespeende biggen hebben behoefte aan een temperatuur van 28-32°C tijdens de eerste week afhankelijk van de speenleeftijd. Een specifiek microklimaat (vloerverwarming/rubbermat/onderkruip) of een voldoende hoge ruimtetemperatuur (> 30°C tijdens de eerste week).	
	De temperatuur in de biggenbatterij is kort na spenen voldoende hoog (> 30-32°C) of voorzien van een specifiek microklimaat.	○
	De temperatuur in de biggenbatterij is kort na spenen matig hoog (28-30°C) of voorzien van een specifiek microklimaat.	○
	De temperatuur in de biggenbatterij is kort na spenen betrekkelijk laag (< 28°C) en niet voorzien van een specifiek microklimaat.	○
K	Opleg van speenbiggen in een schone en droge afdeling is belangrijk voor een goed en gezonde start. De afdelingen moeten volgens een strak protocol met inweken, reinigen, ontsmetten, naspoeien en drogen aangepakt worden voor een schoon eindresultaat van de R&O.	
	R&O gebeurt steeds volgens een strak protocol.	○
	R&O wordt afhankelijk van tijd en beschikbaarheid volgens een variabel protocol uitgevoerd.	○
	R&O is geen focuspunt in de aanpak van speendiarree.	○
L	De biggen worden na het spenen in hokken gehuisvest met een groepsgrootte van:	
	Tomen bij elkaar met minder dan 20 biggen	○
	Gemengd in groepen van minder dan 20 biggen	○
	Gemengd in groepen van meer dan 20 biggen	○

Score speenmanagement - Huisvesting

Reset pagina

groen

oranje

rood

Datum:

Naam varkensbedrijf:

3. SPEENMANAGEMENT VOEDING

M	De kwaliteit van het speenvoeder is cruciaal voor een goede start na het spenen. Speenvoeder mag daarom geen mycotoxines bevatten die de immuniteit van de big kunnen ondermijnen.	
	Het speenvoeder bevat geschoonde granen en wordt op mycotoxines gecheckt.	○
	Het speenvoeder bevat mycotoxine-binders om aanwezige mycotoxines te neutraliseren.	○
N	Aan mycotoxines in speenvoeder wordt op het bedrijf geen aandacht besteed	
	De zuurproducerende capaciteit van de maag is kort na het spenen nog beperkt. Hierdoor kan de activiteit van eiwitsplitsende enzymen zoals pepsine verminderd zijn. Het toevoegen van organische zuren via voeder of water is een veelgebruikte manier om dit probleem te voorkomen..	
	Speenvoeder en/of drinkwater van de speenbiggen worden standaard aangezuurd.	○
O	Speenvoeder en/of drinkwater worden bij specifieke problemen aangezuurd.	○
	Speenvoeder en/of drinkwater worden nooit aangezuurd	○
	Het aantal vreet- en drinkplaatsen na het spenen is cruciaal voor een vlotte opstart. De wettelijke norm bedraagt 1 op 8 voor vreetplaatsen en 1 op 10 voor drinkplaatsen.	
P	Aantal vreetplaatsen > 1 op 4 en drinkplaatsen > 1 op 8	○
	Voldoet aan wettelijk norm, aantal vreetplaatsen = 1 op 8 en drinkplaatsen = 1 op 10	○
	Aantal vreet- en drinkplaatsen voldoet niet aan de minimale norm.	○
Q	Voederopname kort na spenen is cruciaal om de vertering in de de darm op gang te houden. Bij te lang vasten gaan de darmvilli verkorten wat de resorptiecapaciteit vermindert. Daarom is makkelijk toegankelijk voeder – via extra voederbakjes – in de eerste dagen/week essentieel. Bovendien kunnen biggen hierdoor nog meer in groep eten, wat de voederopname extra bevordert.	
	Tijdens de vroege speenperiode wordt standaard bij alle gespeende biggen een extra voederbakje geplaatst waarin meerdere malen per dag bijgevoerd worden.	○
	Tijdens de vroege speenperiode wordt enkel bij de lichtste biggen een extra voederbakje voorzien waarin meerdere malen per dag bijgevoerd worden.	○
R	Extra voederbakjes worden niet voorzien. De biggen kunnen altijd aan de standaardbakken vreten.	○
	Voeder- en wateropname in de eerste 3-5 dagen is cruciaal in de preventie en controle van speendiarree. Het bijsturen van de opname vereist werken met meetbare gegevens.	
	Voeder- en wateropname bij gespeende biggen zijn per batch gekend en worden opgevolgd.	○
R	Voeder- en wateropname bij gespeende biggen worden enkele malen per jaar gemeten.	○
	Voeder- en wateropname zijn niet gekend en worden nooit gemeten.	○
	De voederconsistentie speelt een belangrijke rol in de activatie van de verteringsprocessen en de verteerbaarheid van het voeder. Een te fijne consistentie beperkt de activiteit van de maag en darmen, waardoor de vertering minder optimaal verloopt. Meel heeft een iets grovere consistentie in vergelijking met kruimel of korrel.	
R	Het speenvoeder wordt als meel verstrekt.	○
	Het speenvoeder wordt als kruimel verstrekt.	○
	Het speenvoeder wordt als korrel verstrekt.	○

Score speenmanagement - Voeding

Reset pagina

groen

oranje

rood

Datum:

Naam varkensbedrijf:

4. SPEENMANAGEMENT ZIEKTEPREVENTIE EN -CONTROLE

S	Weerstandsverlagende ziekten zoals PRRSV, PCV-2 en griep kunnen de immuniteit van de big tijdens de batterijperiode onderuit halen. Daarom is het van belang deze aandoeningen regelmatig met diagnostische technieken te monitoren	
	Monitoring op virale weerstandsverlagende aandoeningen wordt bij de gespeende biggen met een regelmaat uitgevoerd.	○
	Monitoring op virale weerstandsverlagende aandoeningen wordt enkel bij problemen uitgevoerd.	○
T	Bij diarreeproblemen na het spenen is het van essentieel belang om de vinger aan de pols te houden door diagnostiek. De oorzaken van speendiarree kunnen door de tijd verschillen en daarom moet af en toe onderzoek gebeuren.	
	Bij problemen voeren we regelmatig diagnostiek uit (mestonderzoek, sectie, ...).	○
	Bij problemen wachten we af en als het blijft aanhouden, dan voeren we uiteindelijk toch diagnostiek uit.	○
U	Speendiarree blijft op mijn bedrijf goed onder controle zonder inzet van antibiotica.	
	Antibiotica is niet nodig ter vermindering van speendiarree.	○
	Occasioneel worden antibiotica aangewend ter vermindering van speendiarree.	○
	Er wordt structureel antibiotica ingezet voor speendiarree.	○

Score speenmanagement - Ziektepreventie en -controle

Reset pagina

groen
oranje
rood

AANBEVELINGEN OP BASIS VAN DE UITEINDELIJKE SCORE

Totale score

groen
oranje
rood

Volledig groen ● ● ●

Perfect verlopende speenperiode

Hou een vinger aan de pols voor mogelijke veranderingen en reageer tijdig door aanpassingen te doen.

Minder dan 5 oranje, alle andere groen ● ● ● ● ●

Goed verlopende speenperiode

Maak werk van de geïdentificeerde actiepunten uit de scorekaart.

Meer dan 5 oranje, maximaal 3 rood ● ● ● ● ● ● ●

Verbeteringen aan het speenmanagement op basis van de scorecard worden aanbevolen.

Een strikt monitoringsprogramma wordt geadviseerd om de speenperiode vlotter te laten verlopen. Preventieve enting met Coliprotec® F4/F18 kan deel van de oplossing uitmaken.

Meer dan 3 scores rood ● ● ● ● ● ● ● ● ●

Bedrijf met een reëel risico op speenproblematiek.

Maak samen met uw dierenarts een plan van aanpak en verbeter stap voor stap het speenproces op basis van de actiepunten geïdentificeerd in de scorekaart. Preventieve enting met Coliprotec® F4/F18 kan deel van de oplossing uitmaken.

Benaming: Coliprotec F4/F18 lyofilaat voor orale suspensie voor varkens. Werkzaam bestanddeel: Elke dosis vaccin bevat: Werkzame bestanddelen: levende niet-pathogene Escherichia coli O8:K87* (F4ac): $1,3 \times 10^8$ tot $9,0 \times 10^8$ CFU** levende niet-pathogene Escherichia coli O141:K94* (F18ac): $2,8 \times 10^8$ tot $3,0 \times 10^8$ CFU** (* Niet-geattenuerd. **CFU = kolonievormende eenheden.) Doel diersoort: varken. Indicaties: Voor actieve immunisatie van varkens vanaf 18 dagen oud tegen enterotoxigene F4-positieve en F18-positieve Escherichia coli om: - de incidentie van matige tot ernstige door E. coli veroorzaakte diarree na het spenen (PWD) bij geïnfecteerde varkens te verminderen; - de fecale uitscheiding van enterotoxigene F4-positieve en F18-positieve E. coli bij geïnfecteerde varkens te verminderen. Aanvang van immuniteit: 7 dagen na vaccinatie. Duur van immuniteit: 21 dagen na vaccinatie. Contra-indicaties: Geen. Bijwerkingen: Geen bekend. Speciale voorzorgsmaatregelen voor gebruik: Vaccineer alleen gezonde dieren. De vaccin stammen kunnen door gevaccineerde biggen gedurende ten minste 14 dagen na vaccinatie worden uitgescheiden. De vaccin stammen verspreiden zich snel naar andere varkens die in contact komen met gevaccineerde varkens. Ongevacineerde varkens die contact hebben met gevaccineerde varkens zullen de vaccin stammen op vergelijkbare wijze als gevaccineerde varkens bij zich dragen en uitscheiden. Gedurende deze periode dient contact van immunosupprimeerde varkens met gevaccineerde varkens te worden vermeden. Dosering: Oraal gebruik. Vaccinatieschema: oraal een enkelvoudige dosis toedienen vanaf een leeftijd van 18 dagen. Om inactivatie te voorkomen moeten alle materialen die bij het bereiden en toedienen van het vaccin worden gebruikt, vrij zijn van residuen van antimicrobiële middelen en reinigings- of desinfectiemiddelen. Het gereconstitueerde vaccin is een transparante tot opake wit-gelige suspensie, afhankelijk van het voor verdunning gebruikte watervolume. Vaccinatie via drench-toediening: - Verpakkingsvorm met 50 doses: Het lyofilaat reconstitueren door 10 ml water aan de flacon toe te voegen. Goed schudden en de suspensie overbrengen in een maatbeker. Opnieuw mengen met water totdat een totaalvolume van 100 ml is verkregen. Goed schudden en binnen 4 uur gebruiken. Oraal een enkelvoudige dosis van 2 ml toedienen bij varkens, onafhankelijk van het lichaamsgewicht. - Verpakkingsvorm met 200 doses: Het lyofilaat reconstitueren door 20 ml water aan de flacon toe te voegen. Goed schudden en de suspensie overbrengen in een maatbeker. Opnieuw mengen met water totdat een totaalvolume van 400 ml is verkregen. Goed schudden en binnen 4 uur gebruiken. Oraal een enkelvoudige dosis van 2 ml toedienen bij varkens, onafhankelijk van het lichaamsgewicht. Vaccinatie via het drinkwatersysteem: De drinkwatersystemen moeten worden gereinigd en intensief met onbehandeld water worden doorgespoeld om eventuele residuen van antimicrobiële middelen en reinigings- of desinfectiemiddelen te vermijden. Staak de drinkwatertoevoer gedurende 1 tot 2 uur voorafgaand aan de geplande vaccinatie om het drinken van de vaccinsuspensie te stimuleren. Reconstitueer het lyofilaat door 10 ml (verpakkingsvorm met 50 doses) of 20 ml (verpakkingsvorm met 200 doses) water aan de flacon toe te voegen. Goed schudden. De uiteindelijke suspensie die het vaccin bevat, dient binnen 4 uur na bereiding te worden geconsumeerd. Zorg voor genoeg ruimte zodat alle varkens de benodigde hoeveelheid kunnen drinken. De daadwerkelijk geconsumeerde hoeveelheid water kan echter afhankelijk van verschillende factoren aanzienlijk variëren. Daarom wordt aanbevolen om de dag vóór vaccinatie de daadwerkelijke wateropname gedurende een periode van 4 uur te bepalen. Raadpleeg als alternatief de volgende tabel:

- Voor toediening met behulp van bakken of reservoirs het gereconstitueerde vaccin verdunnen in het watervolume dat de varkens tijdens een periode van 4 uur zullen drinken. - Voor toediening via waterleidingen met behulp van een doseerpomp (verhoudingsregelbaar) het gereconstitueerde vaccin verdunnen in het benodigde volume van de voorraadoplossing van de doseerpomp. Het volume van de voorraadoplossing wordt berekend aan de hand van het watervolume dat de varkens zullen drinken tijdens een periode van 4 uur, vermenigvuldigd met de snelheid van de doseerpomp (in decimalen). Voorbeeld: bij een consumptie van 22 liter gedurende 4 uur en een doseerpompsnelheid van 1%, dient het volume van de voorraadoplossing $22 \text{ liter} \times 0,01 = 220 \text{ ml}$ te zijn.

Lichaamsgewicht	Waterconsumptie (in liter) in een periode van 4 uur.		
	1 varken	50 varkens	200 varkens
t/m 4,5	0,11 liter	5,5 liter	22 liter
4,6 t/m 6,8	0,17 liter	8,5 liter	34 liter
6,9 t/m 9,0	0,23 liter	11,5 liter	46 liter

Bij zorgen over de aanwezigheid van desinfectiemiddelresiduen in het drinkwater, zoals chloor, wordt aangeraden mageremelkpoeder als stabilisator aan het drinkwater toe te voegen voordat het vaccin wordt toegevoegd. De uiteindelijke concentratie van het mageremelkpoeder dient 5 g/liter te zijn. Wachtermijn: Nul dagen. Reg. nr.: EU/2/16/202/001-003, REG NL 118799. KANALISATIE: UDD. Uitsluitend voor diergeneeskundig gebruik - uitsluitend op diergeneeskundig voorschrift verkrijgbaar diergeneesmiddel. Verdere informatie is beschikbaar op aanvraag. Registratiehouder: Prevtex Microbia GmbH, Geyserspergerstrasse 27, 80689 München, Duitsland. 01/2017

Elanco Animal Health - Van Deventerlaan 31 - 3528 AG Utrecht
benelux@elanco.com - www.elanco.nl

PW-NL-20-0031

COLIPROTEC® is een geregistreerd handelsmerk van Prevtex Microbia Inc. en wordt onder licentie gebruikt door Elanco. Elanco en het schuine balk logo zijn handelsmerken van Elanco of haar filialen.